

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Quàm pretiosa sit perfectorum mors. Cap. xxxv.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

qua peccatorum onere praeuata pigra remanescant, mora sunt in bonum, vt in studium virtutis celeriter currerent. Non à facie poenarum, quas (vt iniqui dicunt) post voluptuosam, aut segnem vitam sera quadam, sed vera poenitentia forsitan euaderent. Non à facie praemiorum, quae conseruata gratia, licet imperfectionibus habenas laxarent, post ignem purgatorium in aliquo saltem gradu non perderent. Sed à facie ipsius Domini, eius praesentia confirmati, eius pulchritudine ducti, eius amore compediti, sine villo respectu mercedis aut poenae peccata repellunt, vitia extinguunt, affectus vincunt, virtutibus student, & solius Dei esurie & siti tenentur. Non illis Domine, non illis, sed nomini tuo da gloriam.] Nomini, inquam, tuo, & virtuti tuae horum miraculorum gloria canatur, qui propter misericordiam tuam, & veritatem tuam sanctos eligis, & in gloriosam dignitatem adducis: Eorum vita verè mirabilis est eo, quod à te habet; ex eo quod te superant superat, & te donante conquirat. Sed tu mirabilior in ea, quia vniuersa, quibus ipsa mirabilis videtur, ex te, & per te, & in te largissimo datore consequitur.

Quam pretiosa sit perfectorum mors.

CAPVT XXXV.

SANCTAM ac mirabilem vitam, sancta & pretiosa mors sequatur, necesse est, vt finis principio congruat, & initium mercedis cum labore conueniat. Quare perfecti, qui sanctè viuunt, & in terris sine querela conuersantur, sancta & tranquilla morte solent hinc emigrare. Hanc mortem, vt rem desiderabilem, optauit Balaam, qui filiis Israël bona precari compulsi, inter alia dixit: Moriatur anima mea morte iustorum, & fiant nouissima mea horum similia.] Magna quidem, & superba praesumptio: ille enim qui malè vixit, voluit bene mori, & qui in vita, iustorum conuictum auersatus est, in morte ipsorum consortium concupiuit. Cuius inanes fuere conatus, quia post iniquam vitam mala morte è viuis excessit, & inter hostium mucrones expirauit. Hanc iustorum mortem vt fortem felicem laudauit sanctus Dauid, cuius carmen est. Pretiosa in conspectu Domini mors sanctorum eius.] Pretiosa quidem, siue quia vt fortem magni valoris non permittit Dominus passim & temerè ab impiis inferri; siue quia pro ea cohonestanda, atque lenienda, filius ipse Dei non erubuit carnem induere: siue quia huiusmodi mortem consuevit mercede amplissima remunerare. Hanc tandem Eleazarus vir sapiens & nobilis, & aetate prouectus, in qua non temeritate abripiebatur, sed prudentia regebatur, vitæ & amicitiae iniqui regis, & magnis diuitis praeposuit: Qui pro custodia diuinæ legis gloriosissimam mortem magis quam odibilem vitam complectens, voluntariè praebat ad supplicium, vt iuuenibus exemplum fortitudinis & toti populo eximiae virtutis suae immortalis memoriam dereliqueret.] Mors ita ab omnibus etiam iniustis & sceleratis optata, ita à prophetis, & spiritu diuino plenis laudata, ita à sapientibus, & prudentibus vitæ praeposita, aliquid magnum & pretiosum habet absconditum, cuius gratia ipsa est bona, atque pretiosa. Et quidem ita est: Nam hæc iustorum mors, finis est laborum, principium quietis; fuga tristitiae, & aduentus latitiae: sedatio tempestatis, & initium tranquillitatis: consummatio exilij & reditu in patriam in quam tot periculis superatis, tot laboribus exan-

latis, & tot afflictionibus sustentatis conati sumus repedare.

Mortem ergo perfectorum quidam Dei afflatu permoti, ardentè desiderant; quidam verò patienter expectant. Illi desiderant, qui amore caelestium illecti cum Paulo clamant: Cupio dissolui & esse cum Christo.] Isti autem expectant, qui voluntate amplius proficiendi derenti, non èd vsque progrediuntur, vt ad desiderium relinquendæ mortalitatis ascendant. Cupiunt itaque mortem nonnulli perfecti, quia sciunt se per mortem cum statum adepturos, in quo nullo peccato feriantur, nulla imperfectione fuscantur: in quo iniuriam diuinæ maiestatis nullam videant, & in omnibus eius voluntatis adimplerionem aduertant: in quo sine vlla intermissione Deum ament, clarè aspiciant, & sine timore possideant. Et quia pro hoc statu ardentè suspirant, ianuam eius, scilicet mortem, etsi naturæ horribilem, gratiæ tamen, quam acceperunt, desiderabilem putant. Quotidie clamât illi non tam vocis sono, quam cordis affectu, fiat voluntas tua; Jamant ergo mortem, & dum differtur, exoptant, quam hac voluntate Dei inuolutam esse conspiciunt. Ne verbis Cypriani corripiantur, qui ait: Meminisse debemus voluntatem nos non nostram, sed Dei facere debere, secundum quod nos Deus quotidie iussit orare. Quam praeposterum est, quamque peruersum, vt cum Dei voluntatem fieri postulemus, quando euocat nos, & accessit de hoc mundo Deus, non statim voluntatis eius imperio pareamus? Hoc nitimur, & reluctamur per uicacium more seruorum, ad conspectum Domini cum tristitia, & timore perducimur, exeuntes istinc necessitatis vinculo non obsequio voluntatis, & volumus ab eo praemiis caelestibus honorari, ad quem venimus inuiti. Quid ergo rogamus & petimus, vt adueniat regnum caelorum, si captiuitas terrena delectat? Quid precibus frequenter iteratis rogamus, & poscimus, vt acceleret dies regni, si maiora desideria & vota poriora sunt seruire istinc diabolo, quam regnare cum Christo?] Erubescerent perfecti viri, si hæc acris sancti Doctoris inuectio in eos aliqua ratione quadraret, & ideo mortem, quæ ianua est regni, non tam timendam quam desiderandam existimant. Alij autem eodem spiritu, sed dissimili affectu, licet viuere cupiant, tamen mortem venientem, antequam optabant, cum magna æquanimitate sustentant. Viuere quidem cupiunt, ne vt ipsi aiunt, hinc pusilli, & imparati discedant; dicentes cum Iob: Dimitte me, vt plangam paululum dolorem meum.] Dolorem suum dicunt non profecisse, nec ad cupitam puritatem euolasse. Et rursus illud: Remitte mihi, vt refrigerer priusquam abeam,] id est, dimitte me, vt amplius concupiscentiam vincam, & eam refrigerio sanctitatis euacuem, priusquam hinc ad vitam aliam secedam. At si ante suum desiderium mors appropinquet, non impatienter ferunt. Malunt enim ad voluntatem Domini emigrare pusilli, quam præter eius voluntatem ad crescendo permanere.

Sed tam isti, quam illi mortem planè sibi bonâ, & necessariam iudicant, & ad eam se bonis operibus, & sanctis meditationibus praeparant. Hoc enim est, secundum beatum Ephraem, in recordatione mortis iustorum iniquorumque; discrimen, quod illi mortè ob oculos habent, vt noctes atque dies, orationes atque supplicationes Deo effundât, vt ad aternam requiem deueniât, & tormenta parata iniquis euadant. Hi verò nudam habent mortis memoriam, non vt vitam emendent, sed vt abscissum opum voluptatumque deplorent.] Meritò autem iusti, & praecipuè viri sancti, atque per-

Philip. 4.

Matth. 6.
Cyp. lib.
6. de Mor
talitate.

Nam. 3.

Pf. 115.

2. Nact.
6.

Iob 10.

Psal. 38.

Ephram
de record.
mortis.

Bern. in
transitu
Malach.

fecti mortem sibi bonam existimant, quoniam mori-
tates, peccata, & pericula, & labores huius vite mor-
talis fugiunt, & ad multis desiderijs optatam securi-
tatem perueniunt. Triplex in morte congratulatio est
hominis, inquit Bernardus, ab omni peccato, & labo-
re, & periculo liberari. Ex hoc siquidem nec peccatū
in eo habitare dicitur, nec poenitentiae luctus indicit-
tur, nec ab illo deinceps lapsu ei praedicatur esse cau-
dum. Posuit Helias pallium, non est quod timeat, non
est quod tangi, nec tū teneri ab adultera vereatur. Cur-
rum conscendit, non est iam trepidare, ne cadat: sua-
uiter scandit, non laborans volatu proprio, sed celeri
in vehiculo sedens.] Nec eos à mortis desiderio, aut
a quamvis expectatione terrena retardat, quia illa nec
amant, nec magnificiunt, imò verissimè parui pen-
dunt, & quae ablegare non possunt, pro sola huius vi-
tae necessitate suscipiunt. Non verò cum dolore relin-
quitur, quod sine amore possidetur. Omnis eorū co-
natus est, se ad iter accingere, & bonis operibus, &
importunis postulationibus ad ingressum patriae cae-
lestis prae parare. Ita namque de morte cogitant, quasi
de transmigratione quadam ad vitam meliorem: vnde
ea parant, quae in illa vita, atque felicissimo statu eis
vsui esse poterūt: cuiusmodi sunt purae cogitationes,
sancta desideria, studiosa opera, & pij pro fide, pro
virtute, pro pietate suscepti labores. Hanc verò esse
perfectorū de morte cogitationē, ipsa vox, qua mor-
tem nuncupant, manifestè patefacit, vocat enim eam
viam, sive ab hoc exilio discessionem. Atque ad eò
Abraham ad Dominum ait: Ego vadam absq; liberis,
& haeres meus erit, filius procuratoris domus meae
iste Damascus Eliezer.] Quid est, ego vadam, nisi ego
moriar, atq; ex hac vita decedam? Vide, inquit Chry-
sostomus, quomodo prae se illis saeculis iustus ille
philosophabatur. Nā qui vitam honestè, & in virtu-
tibus egerunt, quādo ex hac vita emigrant, verè libe-
ratur, & quasi solvuntur à certaminibus, & à vinculis
relaxantur. Est enim mors his, qui bene viuunt, transla-
tio quaedam ad meliora: à momentanea vita ad perpetu-
am & immortalem finemque non habentē.] Parat
itaque se perfecti ad mortem ea mētis tranquillitate,
qua se accingunt viatores ad viam. Nec aliud putant
esse mori, quā ad vitam arduosā discedere, & ad ci-
uitatē permanentem, & semper duraturā appropriare,
Et quemadmodū illi, qui alicuius lucri gratia in par-
uulum vicum ex vrbe venerunt, accepta re, quam cu-
piebant, ad urbem desiderant remeare, & instatē re-
uersionis tempore, laetabundū vicū deserunt, & onusti
opibus in patriā redeunt: ita perfecti, qui in hoc nati
sunt, vt Christi gratiam, & mētis puritatem lucraren-
tur, ea quae vita non sine laetitia, vt in caelum veniant,
ex hoc mundo tamquam ex miserabili pauperū vico
discedunt. Quod in illo beato sene non tā adombra-
tum, quā exprellum videmus, qui cum Christi felici
conspetu frui ardentissimè concupisceret, eo viso,
atq; in vlnas reuerterē suscepto, in has voces erupit:
Nunc dimittis seruum tuum Domine secundū ver-
bum tuum in pace, quia viderunt oculi mei salutare
tuum.] Idem omnino non semel perfecti faciunt, qui
Christum non tam in vlnis, quā in corde contem-
plantes, & se beneficio Domini pretiosis mercibus,
id est, meritis, velut dirissimas naues oneratos viden-
tes, è terra peregrina solui, & iam dimitti, & in por-
tum aeternitatis festinare desiderant.

Gen. 15.

Chry. l. 6.
36. in Ge-
nes.

Luc. 2.

Laborant illi strenuè, vt post laborē suauiter dor-
miant, & securè quiescant. Qui enim somni delecta-
tione priuati cupiunt tranquillè & profundè dormi-
re, solent corpus laboribus exercere, & itinere, aut
oneris portatione aut honesta agitatione aliquantū-
lūm fatigare, vt somnus ab oculis cupientis dormire

A non fugiat; ita sancti, qui sanctam, & quietam dor-
mitionem expectant, qua corpus in terra communi
omniū matre, & anima in sinu Domini lata, requie-
scant, pijs se laboribus occupant, & mandatorum, ac
consiliorum onere premunt, vt feliciter lassatis dul-
cis & suavis somnus adueniat. Ergo mors est som-
nus? Ita sanè, dum iustos & sanctos in suam regio-
nem deducit. Quae enim malis vera mors est, eos
omnibus huius vitae & futurae bonis spoliatis, iustus
somnia est, quo, vt quietus sit, ad tempus, huius mundi
bonis veluti indumentis nudantur, & in illa aeterni-
tatis vigilia dormiendi tempore elapso, & resurgen-
di momento accedente, supra bona animae bonis
etiam corporis honestentur. Deinde, inquit Paulus,
visus est Dominus plusquam quingentis fratribus si-
mul; ex quibus multi manent vsque adhuc, quidam
autem dormierūt.] Et rursus: Nolimus vos ignorare
fratres, de dormientibus, vt non constitemini, sicut &
ceteri, qui spem non habent. Et Ambrosius illud
Danielis interpretans: Multi de his, qui dormiunt in
terra puluere cuigilant,] ait: Bene dormientium
dixit quietem, vt intelligas mortem non esse perpetu-
am, quae somni vice inicitur ad tempus, & ad tempus
excluditur. Meliorēq; profectū vitae eius ostendit,
quae futura post mortē est, quā eius quae ante mor-
tem merore ac dolore transigitur. Si quidē illa stel-
lis comparatur, haec arumnā addicitur.] Haec autem
inquit, quia Daniel iustos post mortem firmamenti
splendori, & stellis comparauit, Et Basilius, inquit,
somnia iustus est mors. Imò magis migratio ad vitam
meliorem.] Hinc est, quod martyres exultant, dum
trucidantur. Nam desiderium felicitatis vitae iugula-
tionis dolorem extinguit, & emortuum reddit. Et
dēum Bernardus: Fratres, amici Dei mori videntur
oculis insipientium, sed in oculis sapientium iudi-
cantur potius obdormire. Denique & Lazarus ob-
dormiebat, quia amicus erat: & cum dederit electis
suis somnū, ecce hereditas Domini.] Quia ergo sancti
mortem suam, sicut reuerfa est somnum existimant,
ided se ad eam sine vlla molestia ac perturbatione
capiendā sanctis laboribus parant, & res terrenas nisi
ad necessitatem, & cum districta mensura subire de-
trectant. Mysterium namq; illud sententiā sapientis
intelligunt. Quam sufficiens est homini erudito vi-
num exiguum, & in dormiendo nō laborabis ab illo,
& nō senties dolorem.] Intelligunt, inquam, quia ho-
mini ad vitam istam transigendam vinum exiguum,
id est pauca temporalia sufficiunt. Quae moderatē
sumpta, & sine animi adhaesione ad vsum accepta,
tempore dormitionis vel mortis, mentem non tur-
bant, nec spina conscientiae prauae, aut peccati dolore
molestant. Hoc igitur perfecti faciunt in vita, seipsos
ad capiendum somnum exercere, in quo quicquid est
mortale pereat, quicquid est infirmum, & noxium,
deficiat, vt robustum & pulchrum gloriae resurgat.
Hoc faciunt, se ad iter prae parare, & omnia quae pos-
sunt in aeternam ciuitatem praemittere, vt ibi, quas
in perpetuum possideant, numquam perituras diui-
tias inueniant.

E Cū ergo tempus mortis, & hora transitus appropin-
quat, non tristitia absorbetur, non desiderio vi-
uendi opprimuntur, non timore immoderato tur-
bantur, sed cognitione aeternitatis instructi, & amore
diuinitatis inflammati timore naturalem cohibent
(faciente hoc efficacissima gratia Dei) & cum summa
tranquillitate communem naturae necessitatem exci-
piunt. In ea hora sui composites facti, non miseram ho-
minis sortem desunt, non amissionem rerum tempo-
ralium deplorant, sed seipsos Creatori, quem ama-
runt, & cui obsequuti sunt, cū fiducia commendat, &

1. Cor. 15

Dan. 12.
Ambros.
orat. 2. de
fide resur-
re. ante
nud.

Basil. h. 8
de Basila
Marty.

Bern. ser.
3. Petri
& Paul.
Ioan. 11.
Ps. 116.

Ecc. 31.

adhuc

adhuc extremam spiritum agentes, pro eius gloria ea loquuntur, quæ præsentem ad virtutem colendam disponant. Sic Ioannes in carcere gladium licitoris expectans, qui sacrum caput amputaret, mittit duos ex discipulis suis, qui Christum, quis esset, interrogarent, & sic verum Salvatorem, cuius ipse erat præcursor, agnoscerent.] Neque enim timor immaturæ mortis illum pusillanimitem fecerat, quominus salutem discipulorum curaret. Sic Iosue diem postremum claudens sibi populum cõmendatum vocavit, & Dei erga omnes, beneficis commemoratis, ad diuinæ legis custodiam, & Dei cultum hortatus est. Sic Dauid imminente dormitionis tempore, Salomonem, suæ dominationis hæredem, præceptis salutis, & bonæ gubernationis documentis instruit. Sic Tobias horam mortis (vt ipse putabat) instare, filium etiam suum, & in eo vniuersos mortales plenissima notitia sanctissimæ legis instruit. Sic Antonius iam discessurus in cœlum, suis discipulis vitæ monita dedit. Sic Dominicus acri febre correptus, & in certamine cum morte congressus, sui ordinis fratres ad innocentiam, & integritatem incitauit, & charitatem, humilitatem, paupertatem tamquam eorum patrimonium eis ex testamento reliquit. Sic Franciscus spiritum Deo reddens, minoribus suis in terra, & magis in cœlo, salutaris admonitiones ingessit, & sanctæ fidei Romanæ custodiam, ac reuerentiam præcepit. Sic Ignatius noster, dum hora mortis minimæ Societatis filius, præ humilitate maxima perfectionis monita dare recusat, quasi esset incolumis, cum incredibili tranquillitate incidens tunc negotium tractat, & nihil in modo viuendi, ac conuersandi mutans, se omnibus, quæ agebat, ad mortem præparari manifestat. Vnde sanctis, & perfectis viris in omnium terribilissimo (quod vocauit philosophus) tanta quies, vnde tanta fiducia, vnde tanta tranquillitas? nisi ex vitæ puritate profecta est, & ex abundantia gratiæ, quæ naturam ipsam titubantem, & se præ timiditate turbantem corroborat, & puras animas è vinculis carnis exiunt, spe melioris vitæ fortificat? Quis enim, vt Cyprianus ait, non ad meliora festinet? Quis non mutari, & reformari ad Christi speciem, & ad cœlestis gratiæ dignitatem venire citius exoptet? Quis non peregrè constitutus, properet in patriam redire? Quis non ad suos nauigare festinans, ventum prosperum cupidius optaret, vt velociter charos liceret amplecti? Sicut ergo Christus post resurrectionem suam ascensus in cœlum, discipulos in vnum collectos increpuit, & de rebus pertinentibus ad fidei prædicationem admonuit: ita perfecti, qui hanc repositam habent spem in sinu suo, quod cœlum perunt, & ab origine mundi regnum sibi paratum accipiunt, non timent ad discipulos suos verba admonitionis facere, & suum illis auxilium promittere. Certus sum, inquit Petrus; quod velox est depositio tabernaculi mei, secundum quod, & Dominus noster Iesus Christus significauit mihi. Dabo autè operam, & frequenter habere vos post obitum meum, vt horum memoriam faciatis.] Rectè quidem. Si enim tabernaculi onere prægrauatus, ita fortis erat, vt fideles orationis virtute sustentaret, quantò melius deposito carnem onere, & à vinculis mortalitatis exolutus, poterit Domini indignatione influctere, & gratiæ impetratione corda hominum emollire? Imò quem admodum Saluator noster calicem acerbissimæ mortis exhauciens, ita tràquillus erat, vt pro inimicis oraret, latroni regnū promitteret, matrè discipulo cõmendarer, sui doloris excessum, & salutis nostræ sitim, & verissimam obedientiam panderet, & ad Patrem spiritum mitteret: sic viri sancti mēbra viuæ Christi, ex capite

A suo fortitudine, & tranquillitatem mutuantes, sciunt ad mortis præsentiam mētis lucem seruare, & ac si non esset vi dolorū oppressi, astitibus viā salutis aperire.
 Iam pugna mortalitatis, & mortis accedit, iam mors gladium eximit, & infirmam naturam cædit, iam homo perfectus naturali pugne non valens resistere, victus, ac prostratus succumbit, & tamen suavissimè spiritum reddit, quia amaritudinem mortis, & sensum doloris magna ex parte imminutum & moderatum aduertit. Hunc dolorem in nonnullis sanctis præmissa illustratio minuit. Nonnumquam enim, vt Gregorius ait, omnipotens Deus trepidantium mentes quibusdam prius reuelationibus roborat, vt in morte minimè pertimescant.] In aliis terrenorū contemptio leuat; quia quæ non amant, siue tristitia, aut molestia deserunt, imò quæ sancto odio prosequuntur, cum gaudio & lætitia relinquunt. In aliis desiderium habitationis cœlestis, & expectatio diuinæ visionis extenuat: nam si patriæ memoria labore longissimi itineris aufert, cur recordatio illius nostræ ciuitatis in qua sancti regnaturi sunt, magna ex parte mortis merum & trepidationem non tollat? In aliis peccatorum & defectuum liberatio, quæ vident morte consumi, & quam assequuntur, diuinæ voluntatis impletio sopit; animi enim puritas, & cum diuina voluntate plena concordia, non magni constat, si temporalis mors, vt pretium à nobis oblatū coemat. In aliis ipsa consuetudo moriendi mundo, & abnegandi seipso mortis dolorem deprimit. Nam, vt dixit Bernardus, omnis tēporalis dolor, aut de remedio consolatione recipiet, aut de assiduitate stuporem: & ideo qui semper mori consuevit, & se delectationibus mundi priuare, mundū omnino deserere non multū sentiet.] In aliis ipsa corporis imbecillitas, quæ nonnulla est mortis inchoatio, dolorem istum debilitat, quoniā ibi facilis est pugna, vbi non est, qui resistat, aut qui cōtrariis motibus hostem irruentem auertat. Ac tandem omnes iustos Christus in hora mortis suavissimè recreat. Vnde vincenti apud Ioannem promittitur stella matutina, quæ ipsum Saluatorem nostrum designat. Nam sicut stella matutina finis est noctis, & diei adueniens exordium: ita Christus viris perfectis extremum spiritum agentibus aut visibiliter, aut inuisibiliter adest, & vitæ huius obscuritatem terminat, vt vitæ æternæ iam instantis claritatem incipiat. Hæc omnia, quæ terigimus in viris sanctis & iustis, nō modicum de dolore mortis detrahunt. Quare quieti, & imperturbati in Angelorum & sanctorum præsentia, quos aliquando visibiliter vident, aliquando inuisibiliter adesse sentiunt, purum spiritum creatoris resipiunt. Quem præsentem Angeli ouantes excipiunt, & si aliquid scoriæ habeat, in consistorium ignis purgantis mittunt, vt purissimus effectus in destinatam sedē accutrat. Corpora verò perfectorum à puris iam mētibus derelicta, in signum præsentis mentiū gloriæ, & futuræ, quæ ipsis referuata est, pulchra & decora manent, & ac si obdormiscerent tantum, læta, & serena, & membris ita flexilia, & suauis odore referta, vt non tam vitam finisse, quàm cœpisse videantur. Quod & in Honofrio anachoreta, & in Sertulo paralytico; & in beato Francisco, & beato Laurētio Iustiano qui aderant, manifestè perceperunt. Quorum illi primi cœlestem odorem è mortuis corporibus protulerūt; duo verò postremi pulcherrimo rubore post mortē perfusi, & admirabili pulchritudine decorati, quàm puram, & formosam animam prætulerunt, declarauerunt. Longum autem esset sanctorum nunc historias euoluere, & innumerabilia huius rei exempla referre; quæ, ne prolixi sumus, consultò aliis in voluminibus inuenienda prætermittimus.

Grego. 4.
dialogi. 6.
47.

Bern. lib.
de consi-
derat. in
principio.

Apo. 2.

O igitur felix, ac beata sanctorum mors, quam A
 tot ac tanta bona nobilitant! Quis enim somnū non
 amet, ex quo in vitam immortalē erigilet? Quis non
 peregrinationem suscipiat, nō iam vt sanctorum re-
 liquias veneretur, sed vt sanctis sanctus factus affi-
 deat? Quis nō libens se dedat itineri, quo in patriam
 desideratam veniat? Quis non transitum à terra in
 cœlum, ab exilio in regale palatium, à mortalitate ad
 immortalitatem gaudens, exultansq; suscipiat? Quis
 non calicem amarum dispensatione Domini edulca-
 tum gustet? Quis non carcerem exeat, ergastulum
 fugiat, peccandi occasiones relinquat? Quis non in
 curiam regiā triūphator ascendat, in qua eum Angeli
 ob victorias de mūdo, de diabolo, & de carne repor-
 tatas, coronatum, læti, & exultantes excipiant? Quis
 tandem non alacer reuertatur in domum suam, vbi
 eos amplectetur, quos aut ex facie nouit, aut nosse de-
 siderauit, & cum eis semper viuere concupiuit? Hæc
 autem domus patriæ cœlestis est, quam iustis, clauis
 mortis aperit, vbi eos charorum numerus expectat
 (vt verbis Cypriani vtar) patrum, fratrum, filiorum,
 frequens eos, & copiosa turba desiderat, iā de sua im-
 mortalitate secura, & adhuc de eorū, quos diligunt,
 mortalitate sollicita. Omnibus quidem moriēdum,
 & hinc emigrandum est; sed si tu vis, vt perfectus vir
 mori, & ex hoc sæculo securè, & sine timore, & ala-
 criter emigrare, imitare perfectos in vita, vt in morte
 etiam imiteris. Volo te, inquit Bernardus, mortē, etsi
 non effugere, certè vel nō timere. Iustus quippe mor-
 tem, etsi non cauet, tamen non pauet. Denique si
 morte præoccupatus fuerit, in refrigerio erit. Mori-
 tur quidem iustus, sed securè, quippe cuius mors, vt
 præsentis est exitus vitæ, ita introitus melioris. Bona
 mors, si peccato moriaris, vt iustitiæ viuas. Hæc mors
 necesse est, vt præcurrat, vt sequatur illa secura. In hac
 vita, quamdiu durat, compara tibi illam, quæ semper
 durat. Dū viuus in carne, morere mūdo, vt post mor-
 tem carnis Deo viuere incipias. Quid enim si con-
 ciderit mors faccū corporis tui, dum te subinde circū-
 derit lætitia? O quæ beati mortui, qui in Domino mori-
 untur, audientes à spiritu, vt requiescant iam à la-
 boribus suis. Non solum autem, sed & succedit iu-
 cunditas de nouitate, ac de æternitate securitas. Bona
 proinde mors iusti propter requiem, melior propter
 nouitatem, optima propter securitatem. Discamus itaque mori,
 vt bene moriamur, quia nemo bene facit, quod nūquam præstare didicit. Viuamus
 sanctè, vt in perpetuum viuamus. Colamus perfe-
 ctam iustitiam, quæ nos in vita dirigat per semitas
 æquitatis, & in morte defendat ab operariis iniqui-
 tatis, & post mortē in sedes immortalitatis deducat.

Quàm ineffabile sit perfectorum præmium.

CAPVT XXXVI.

POST mortem, iusti in palatium æterni
 Regis non sine gloriosissimo triumpho
 exultantes introeunt, & gloriæ coronam,
 quam suis laboribus obtinuerunt, cum eximia lau-
 de recipiunt. Non est autem propositi nostri san-
 ctorum statum in vita futura, ac immensam iusto-
 rum gloriam, declarare, sed solum pro facultate
 nostra, quantum gloriæ perfectorum, communium
 iustorum præmium excellat, ex nonnullis sacræ
 Scripturæ testimoniis, & ex quibusdam coniecturis
 colligere. Omnes enim iusti, siue qui in hac vita
 tepidè & imperfectè vixerunt, siue qui viam man-
 datorum, & consiliorum currentes, ad perfectionem
 enolarunt, æternum præmium suis meritis satis im-
 par consequentur. Omnes Deum facie ad faciem vi-

debunt: omnes Deum sui operis denarium posside-
 bunt: omnes eum sine vlla intermissione amabunt;
 omnes sine cessatione laudabunt: omnes ineffabili
 gaudio suo sine peruentur: omnes gloriosis dotibus
 vestientur, & fugata omni tristitia atque miseria, om-
 nis felicitas & lætitia veniet eis. Nullus erit iustus, qui
 non de iucunda societate Angelorum, & sanctorum
 gaudeat; qui nō Beatissimæ Virginis pulchritudinem
 videat: qui non conspectu humanitatis Christi Sal-
 uatoris nostri fruatur; & omnium bonorum posses-
 sione lætetur. Vna erit in cœlo vniuersorū iustorum
 ciuitas, vna cōmunis habitatio, vnus cibus, & potus,
 qui in gustu diuinæ claritatis consistet, vnum indu-
 menti genus, quia omnes gloria & splendore fulge-
 bunt, & vna actio, qua Deum vidēdo tenebūt, tenen-
 do gaudebunt, & gaudendo cum summa exultatione
 laudabūt. Nulla erit ibi tristitia, vt Hugo ait, nulla an-
 gustia, nullus dolor, nullus timor, nullus ibi labor,
 nulla mors, sed perpetua fanitas semper perseverat.
 Nō surgit ibi malitia, nec carnis miseria. Nulla est ibi
 ægritudo, nulla omnino necessitas. Nō est ibi fames,
 non sitis, non frigus, non æstus, non lassitudo ieiunij,
 nec vlla tentatio inimici; non peccandi voluntas, nec
 delinquendi facultas, sed totum lætitia, totum exul-
 tatio possidebit: hominēsque Angelis sociati, sine vl-
 la carnis infirmitate in perpetuum manebunt. Ibi
 erit iucunditas infinita, beatitudo sempiterna. In qua
 qui semper adipiscitur, sēper tenetur. Ibi est requies
 à laboribus, pax ab hostibus, amœnitas de nouitate,
 securitas de æternitate, suauitas atque dulcedo de
 Dei visione. Non ergo dubium, quin omnes præ-
 destinati, futuri sint beati, & omnes pro labore suo
 denarium gloriæ, & beatificæ visionis accipient.

At in receptione huius gloriæ, ac in eius qualita-
 te, magna erit iustorū imperfectorum perfectiorū-
 que diuersitas. Qui enim iusti in hac vita tepidè im-
 perfectèq; vixerunt, prius quam in cœlestes sedes ad-
 mittantur, terribili igne, & longissima duratione, prout
 exiget imperfectionū multitudo, in purgatorio mū-
 dabuntur; qui verò perfectè sanctamq; vitam colue-
 runt, aut momento purgati (si aliquid purgandū ha-
 beant) ab igne secedent, aut si nihil imperfectum de-
 ferant, absq; latione purgantis ignis, in cœlum euo-
 labūt. De illis inquit Paulus: Si cuius opus arserit, de-
 trimentum patietur ipse autem saluus erit: sic tamen
 quasi per ignem. Nam qui opera habuerit imperfe-
 ctionum plena, quæ ignis exurat, combustionem suarum
 miseriarum expectabit, & molestissimum dolo-
 rem sentiet, & tandē bene purgatus, & dirissimè fla-
 gellatus, ad locum salutis transibit. Et Dominus: Est
 cōsentiens aduersario tuo citè dum es in via cum eo;
 ne fortè tradat te aduersarius iudici, & iudex tradat
 te ministro, & in carcerem mittaris. Amen dico tibi,
 non exies inde, donec reddas nouissimum quadran-
 tem. Aduersarium nostrum vocat conscientiam nos-
 tram, eo quod semper de malis nos redarguat, ac re-
 prehendat, & pacem cum peccantibus habere nolit.
 Huic aduersus imperfectiones, & tepiditates nostras
 latranti, obediendum est, nam si nos in carcerem tru-
 serit, vbi peccata purgātur, non exiemus inde, quous-
 que sine vlla remissione, minima etiam non rectè fa-
 cta soluerimus: De perfectis autem idem Paulus ait:
 Si cuius opus manserit, quod super a diffcauit, merce-
 dē accipiet. Id est, si alicuius opus tale fuerit, vt nihil
 habeat, quod ignis absumat, statim sine vlla mora
 præmiū æternæ vitæ recipiet. Dominus quoq; istum
 blandissima voce cōpellat, dicens: Euge serue bone, &
 fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te
 cōstituiam, intra in gaudiū Domini tui. Felicius est è
 lecto in cœlum euolare, quàm è lecto in ignem de-

Hug. lib.
1. de Ani-
ma. c. 17.

Cyprian.
ser. de im-
mortalita-
te.

Ber. ep. 11.
10.
Sap. 4.

Apo. 14.

1. Cor. 3.

Matt. 5.

1. Cor. 3.

Matt. 25.

mergi,